

Emma Rydgren
Myndighetshandläggare
emma.rydgren@trelleborg.se
0410-73 48 17

Rapport om kränkande behandling läsåret 2021/2022

Bakgrund

Ärenden som rör kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier sammanställs läsårsvis och rapporteras till bildningsnämnden. Underlaget består av anmälningar till huvudmannen enligt 6 kap. 10 § skollagen (2010:800), återrapportering av anmälda ärenden, klagomåls- och tillsynsärenden samt en översiktlig granskning av enheternas planer mot kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier.

Rapporten inleds med en beskrivning av verksamheternas arbete mot kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Därefter följer resultat och analys av inkomna anmälningar till huvudmannen, inkomna klagomål och tillsynsärenden samt en kort redogörelse för verksamheternas planer mot kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Rapporten avslutas med en sammanfattning av de slutsatser som kan dras.

Verksamheternas arbete

Skolhuvudmännens arbete mot kränkande behandling regleras av 6 kap. skollagen. Kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier får inte förekomma inom bildningsnämndens verksamheter. När det framkommer uppgifter om att ett barn eller en elev har upplevt sig vara utsatt för kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier i verksamheten ska samtlig personal anmäla detta till rektor, som i sin tur ska göra en anmälan till huvudmannen. Anmälan ska göras skyndsamt och personal eller rektor ska inte göra någon värdering av de uppgifter som framkommer. Enligt bildningsnämndens delegationsordning ska rektor se till att uppgifterna skyndsamt utreds. Utredningen återrapporteras till nämnden som delegationsbeslut. För det fall denna visar att kränkande behandling, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier har förekommit ska skäligen åtgärder sättas in med syftet att förhindra att det sker igen.

Förskole- och skolenheterna arbetar också främjande och förebyggande. Varje år genomförs kartläggningar, där barn och elever är delaktiga. På så vis går det att peka ut de områden som behöver prioriteras för att, så långt det är möjligt, säkerställa att inget barn eller elev ska utsättas för kränkande behandling, diskriminering och trakasserier i samband med verksamheten. För att synliggöra risksituationer och otrygga platser kan observationer samt elevenkäter ingå i

Bildningsförvaltningen**E-post** bildningsforvaltningen@trelleborg.se**Webb** www.trelleborg.se**Besöksadress** Henry Dunkers
gata 1**Postadress** Box 79, 231 21
Trelleborg**Telefon** 0410-73 30 00**Fakturaadress**

Box 173, 231 23 Trelleborg

Org.nr 212000-1199

kartläggningen. Det främjande och förebyggande arbetet handlar mycket om att skapa samsyn och ett gemensamt förhållningssätt inom respektive verksamhet. Det görs bland annat genom att, tillsammans med barn och elever, arbeta med värdegrunden i vardagen, exempelvis genom värderingsövningar, ökad tillsyn över otrygga platser och jämställdhetsarbete.

Från och med starten av läsåret 2019/20 har processen kring anmälan, utredning och åtgärder digitaliserats. Systemet innebär en enklare och mer informationssäker hantering. Huvudmannen, via kvalitets- och myndighetsavdelningen får direkt besked om att en anmälan har upprättats och kan följa ärendegången. Vid varje nämndssammanträde delges nämnden information om upprättade anmälningar samt delegationsbeslut avseende avslutade ärenden.

Resultat

Nedan redovisas resultat av bildningsförvaltningens uppföljning av anmälningar till huvudmannen med tillhörande återrapportering för perioden 1 juli 2021 till 30 juni 2022, klagomålsärenden och tillsynsärenden.

Anmälningar från rektor till huvudman

Under perioden 1 juli 2021 till 30 juni 2022 har 1 755 anmälningar om kränkande behandling rapporterats till bildningsnämnden i egenskap av huvudman för de kommunala utbildningsverksamheterna, att jämföra med föregående läsår då 1 597 anmälningar inkom till huvudmannen. Det är fråga om en stadig, men liten ökning av antalet anmälningar, då de senare årens uppföljningar har visat upp samma trend. Ökningen kan delvis förklaras av ett smidigare system för anmälan, vilket underlättar ärendehanteringens både för personal och rektorer. Det går dock inte att bortse från att antalet kränkningar i skolan faktiskt ökar.

Av totalt 1 755 anmälningar (läsåret 2020/21 i parentes):

Antal/skolform:

6 (3) anmälningar från förskolan
1 737 (1 585) anmälningar grundskolan/grundsärskolan
12 (9) anmälningar från gymnasieskolan/gymnasiesärskolan

Vad anmälan avser:

831 (778) Fysisk
506 (387) Verbal
167 (61) Ingen vald kategori
102 (75) Psykosocial
85 (25) Trakasserier
48 (44) Text/Bild
44 (23) Sexuella trakasserier
36 (14) Diskriminering

Under samma period har 1 269 (1 188) ärenden avslutats och utredning har godkänts av rektor och därefter huvudmannen. Kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier konstaterades i 1 175 (1 072) ärenden och skäliga åtgärder har vidtagits för att säkerställa att kränkande behandling upphör och inte återupprepas. I 94 (116) ärenden har utredningen visat att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier inte förekommit och ärendet har därför avslutats.

På en övergripande nivå visar anmälningarna att kränkande behandling, diskriminering och trakasserier främst sker på skolgårdar, i kapprum och i korridorer, men också i klassrummen. Det handlar sålunda om platser där det rör sig många elever samtidigt.

Liljeskolan F – 9 och Pilevallskolan F – 9 är de skolenheter som har anmält flest upplevda kränkningar till huvudmannen; 286 respektive 201 stycken. Därefter kommer Sjöviksskolan F – 9 med 198 anmälningar. Det är i samtliga fall fråga om stora skolenheter. På Liljeskolan och Pilevallskolan finns det en god organisation för hanteringen av kränkningsärenden, där elevkoordinatorer respektive socialpedagoger utreder många av de anmälningar som gjorts till rektor och huvudman. Troligen medför detta också att personalens medvetenhet om sin anmälningsskyldighet är större.

Färst anmälningar gör förskolorna. Många förskolor har inte gjort någon anmälan överhuvudtaget. Uddens, Gertrudsgårdens, Prästkragens och Fågelsångens förskolor har gjort vardera en anmälan. Skegrie förskolor har gjort två anmälningar. Söderslätts gymnasiet har gjort 12 anmälningar. Klagstorps och Alstads skolor har gjort färst anmälningar bland grundskolor, med 18 respektive 23 stycken. Till skillnad från gymnasiet är dessa två enheter små.

Tillsyns- och klagomålsärenden, kränkande behandling

Under perioden 1 juli 2021 till 30 juni 2022 tog förvaltningen emot och utredde totalt sju ärenden gällande upplevd kränkande behandling via Skolinspektionen eller Barn- och elevombudet. Sistnämnda förelade huvudmannen vid två tillfällen att avhjälpa konstaterade brister. Efter att huvudmannen redovisat vidtagna åtgärder har Barn- och elevombudet avslutat ärendena. Totalt nio klagomål avseende upplevd kränkande behandling har inkommit till huvudmannens klagomålshantering. För det fall det framkommit att uppgifterna är nya för skola och huvudman har dessa anmälts och utretts i sedvanlig ordning.

Analys

Anmälningar från rektor till huvudman

Under läsåret 2019/20 införde bildningsförvaltningen ett digitalt system för hantering av anmälan, utredning och åtgärder. Sedan dess har antalet ärenden stadigt ökat. Ökningen mellan läsåren 2020/21 och 2021/22 ligger på 9,9 procent. Det är en märkbar ökning. Detta visar att verksamheterna i högre utsträckning följer bestämmelserna i 6 kap. 10 § skollagen. Rektorer samt personal är nöjda med och uppskattar det digitala system som används för hanteringen av denna ärendetyp. Det här visar att benägenheten att anmäla har ökat, men det ökande antalet anmälningar kan också tyda på att antalet kränkningar ökat något.

När det gäller typ av kränkningar så är mönstret detsamma som tidigare uppföljningar visat. De tre typer av kränkningar som är vanligast rör fysiska, verbala och psykosociala handlingar i fallande ordning. När det gäller fysiska handlingar kan det handla om tydligt fysiskt våld, men även knuffar. Liknande mönster går att finna gällande verbala kränkningar, där det också finns skillnader i allvarhetsgraden. När det gäller psykosociala kränkningar är det ofta frågan om elever som känner sig utanför gemenskapen.

Antalet anmälningar som gjorts i gymnasiets och förskolans verksamheter är fortsatt låga, även om de ökat något. Den procentuella ökningen är hög, men med

tanke på att det handlar om väldigt få anmälningar blir en sådan redogörelse felaktig. Det handlar om en handfull anmälningar. Grundskolorna är generellt duktiga på att uppmärksamma kränkande beteenden i sina verksamheter. På gymnasiet kan det vara svårare att upptäcka detta, eftersom eleverna rör sig mer fritt. När det gäller förskolorna kan det vara svårt för personalen att bedöma om de ska tolka händelsen som en incident eller som en händelse som är anmälningsskyldig enligt 6 kap. 10 § skollagen. Huvudmannens representant har dock varit tydlig med att det är bättre att göra en anmälan enligt skollagen än att underlåta att göra det. Det finns sålunda ett fortsatt behov av insatser från huvudmannens sida avseende dessa skolformer.

Huvudmannens representant har tidigare hållit utbildningar om processen kring kränkande behandling för all personal på skolenheter. Det har dock inte varit möjligt att hålla i dessa utbildningar under coronapandemin. I och med att restriktionerna har lyfts, så finns det möjligheter att hålla fler utbildningstillfällen. Behoven är som störst på förskolorna och gymnasiet.

Det kan konstateras att främst personalen på grundskolorna är duktiga på att anmäla upplevd kränkande behandling till rektor och huvudman. Huvudmannen bedömer att det inte finns några större brister avseende detta. När det gäller utredningsbiten så har det framkommit att det finns betydliga brister inom denna del av processen. Det vanligaste är att ärendena inte utreds i den omfattning som krävs i det enskilda fallet. Huvudmannens representant kvalitetssäkrar de ärenden som rektor avslutat. Om det framkommer att ärenden inte utretts i den utsträckning dess beskaffenhet kräver skickas ärendet tillbaka till skolan för komplettering. Detta har visat sig få effekt på enhetsnivå, vilket innebär att rektorerna i ökad utsträckning begär att utredningarna ska kompletteras.

Plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Huvudmannen är enligt 6 kap. 8 § skollagen skyldig att säkerställa att varje förskole- och skolenhet har en plan mot kränkande behandling som uppfyller lagens krav och att det bedrivs ett aktivt arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier.

Förvaltningen tog fram en ny förvaltningsövergripande mall för plan mot kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier i verksamhetssystemet Stratsys inför läsåret 2018/2019. Bildningsförvaltningen använder sig inte längre av Stratsys. Den mall som återfanns i Stratsys används dock fortfarande. Rektorerna skickar in sina respektive planer till förvaltningen senast den 30 september varje år avseende innevarande läsår. Avseende läsåret 2021/22 har nästintill alla enheter inkommit med sina planer. Kvaliteten på rapporterna spretar. Den gemensamma mallen underlättar för enheterna, då den har samma struktur. Därmed kan en likvärdighet upprätthållas. Det framgår tydligt vilket innehåll som ska finnas i en plan mot kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Myndighetsavdelningen kommer därför att fortsätta följa upp och stötta verksamheten i arbetet, både med utvärdering och med framtagandet av nya planer inför kommande läsår.

Slutsats

Den utveckling som skett sedan bildningsförvaltningen införde ett digitalt system för anmälan, utredning och åtgärder, läsåret 2019/20, har visat en fortsatt positiv utveckling när det gäller antalet anmälningar till rektor och till huvudmannen.

Denna trend är fortsatt tydligast för grundskolorna, som står för huvuddelen av antalet anmälningar. Uppföljningen har dock visat att det finns ytterligare behov av utbildningsinsatser avseende gymnasieskola och förskolor. De brister som upptäckts rör främst de utredningar som genomförts med anledning av anmälan. Det är inte ovanligt att uppgifterna inte utreds i den utsträckning som krävs i de enskilda fallen. Huvudmannens representant ger feedback till rektorena i dessa fall, vilket fått en viss effekt på enhetsnivå.

Nästan varannan anmälan avser fysiska kränkningar, därefter kommer verbala respektive psykosociala kränkningar i fallande ordning. Detta mönster är tydligt även i tidigare uppföljningar. Respektive kategori innefattar kränkningar av olika allvarhetsgrad. I cirka tio procent av fallen har skola och huvudman bedömt att det inte är visat att kränkande behandling förekommit. I många av dessa fall är det fråga om rena olyckshändelser eller att ord står mot ord, där stödbevisning saknas.

Samtliga enheter använder en förvaltningsgemensam mall i arbetet med plan mot kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier. Det har skapat en likvärdig struktur och underlättar för enheterna i deras arbete med planerna. Kvaliteten på planerna spretar. Arbetet med att förbättra kvaliteten behöver därför fortsätta.